

Київський університет імені Бориса Грінченка

КОВАЛЬСЬКИЙ РОМАН ІВАНОВИЧ

УДК 378.147.371.134: 7.0715(043.3)

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ
РОБОТИ В УЧНІВСЬКОМУ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОМУ КОЛЕКТИВІ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2018

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Київському університеті імені Бориса Грінченка, м. Київ.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
Олексюк Ольга Миколаївна,
Київський педагогічний університет
імені Бориса Грінченка, завідувач
кафедри теорії та методики музичної
освіти, м. Київ.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Сверлюк Ярослав Васильович,
Рівненський державний гуманітарний
університет, директор Інституту
мистецтв, м. Рівне;

кандидат педагогічних наук, професор
Болгарський Анатолій Георгійович,
Національний педагогічний університет
ім. М. Драгоманова, професор кафедри
академічного та естрадного вокалу, м. Київ.

Захист відбудеться «24» жовтня 2018 року о 13 год. 00 хв. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.133.06 у Київському університеті імені Бориса Грінченка за адресою: 04053, м. Київ, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2.

Із дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Київського університету імені Бориса Грінченка (04212, м. Київ, вул. Маршала Тимошенка, 136).

Автореферат розіслано «__» вересня 2018 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

М. В. Братко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Соціально-економічні зміни в Україні, демократизація, гуманізація та реформування освітньої галузі актуалізують проблему підготовки фахівців мистецької сфери, оскільки саме вони відіграють провідну роль у формуванні культурних цінностей, духовного та інтелектуального потенціалу країни. За умов упровадження багаторівневої освіти у вищих мистецьких навчальних закладах особливої актуальності набуває проблема готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до організації та керівництва інструментальними колективами та забезпечення належного творчого середовища в шкільному освітньому просторі. Доцільність дослідження такої проблеми підтверджено державним курсом України на реформування шкільної освіти, а саме створення освітнього простору шляхом інтегрування інноваційних технологій в загальну професійну підготовку вчителя музичного мистецтва.

Процес підготовки майбутніх педагогів музичного мистецтва на сьогодні регламентовано Законами України «Про вищу освіту» (2014), «Про освіту» (2017), Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, у «Концептуальних засадах реформування середньої освіти (Концепція нової української школи)» (2013) та іншими нормативними документами.

Посилення значущості проблем фахового рівня, педагогічної компетентності в теорії і практиці підготовки студентів у вищих мистецьких навчальних закладах зумовлене усвідомленням очевидності того, що організувати інструментальний колектив, керувати його творчим процесом може тільки той фахівець, який уособлює особистісні якості педагога, організатора, вихователя та духовного наставника.

З огляду на це перед мистецькими закладами постає важливе завдання підготовки фахівців, здатних до творчої діяльності в руслі сучасного розвитку освіти.

Проблема професійної підготовки у різний час була предметом багатоаспектного осмислення. Йдеться про такі її аспекти, як: філософія освіти (В. Андрущенко, В. Кремень, В. Огнев'юк); формування педагогічної майстерності (І.Зязюн, Л.Кондрашова, В.Семиченко, В.Сухомлинський); професійна компетентність учителів (Н. Бібик, О.Овчарук, О. Олексюк, О. Пометун, С. Сисоєва, Л. Хоружа); готовність до педагогічної діяльності (А. Олексюк, В. Бондар, М. Євтух, Н. Кузьміна, С. Сисоєва) тощо.

Сучасну теорію мистецької освіти становлять студії вітчизняних і зарубіжних учених із проблем підготовки педагогів-музикантів (О. Дем'янчук, О. Олексюк, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Щолокова та ін.); компетентнісного підходу в професійній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва (Т. Агейкіна-Старченко, К. Кабріль, М. Михаськова, О. Рибніков, А. Круз (A. Kruse), Е. Скот (E. Scott), Л. Торнтон (L Thornton) та ін.); професійної підготовки майбутніх учителів до музично-педагогічної діяльності (А. Болгарський, Т. Жигінас, Н. Мозгальова, О. Плохотнюк, Е. Рольфс (E. Rohlfs), Р. Рольфс (R. Rohlfs), Р. Томас (R. Thomas), Дж. Фінні (J. Finney) та ін.); мистецької діяльності вчителя в загальноосвітніх навчальних закладах (Л. Масол, К. Сергєєва,

Л. Хлебнікова та ін.), удосконалення професійно-особистісних якостей майбутнього вчителя музичного мистецтва (А. Растрігіна, С. Соломаха та ін.).

У контексті пропонованого дослідження заслуговують на особливу увагу праці, присвячені проблематиці педагогічного керівництва музичними інструментальними колективами, як-от: вокально-інструментальним ансамблем (Б.Брилін, Н.Коваленко, М.Лисенко); народно-інструментальним ансамблем (А. Болгарський); дитячим духовим оркестровим колективом (О. Неженський, Я. Сверлюк); учнівським музичним колективом (В. Лапченко, В. Лебедев, І. Маринін, Л. Паньків, Т. Пляченко); аматорським естрадним оркестром і ансамблем (О. Большаков, В. Коновалов, В. Кузнецов).

Аналіз проведених досліджень показав, що проблема формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в інструментальному колективі не позбавлена низки суперечностей, що виникли між:

- потребою суспільства у прищепленні учням естетичних цінностей, їхнього духовного збагачення та недостатньою професійною готовністю вчителів музичного мистецтва до вирішення назрілих проблем;

- підвищеним інтересом учнів до інструментального виконавства, виховання й розвитку навичок колективної творчості та недостатньою професійною підготовкою майбутніх учителів музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі;

- постійним зростанням вимог до професійної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва та недостатнім науково-методичним забезпеченням їхньої підготовки у закладах вищої освіти.

Зважаючи на об'єктивну потребу підготовки конкурентоспроможних фахівців колективного виконавства, актуальність формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до керування інструментальним колективом і на ґрунті попереднього досвіду, теорії та методики музичної освіти, темою дисертаційної праці обрано **«Формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами ЗВО, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи Інституту мистецтв кафедри теорії і методики музичного мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка «Розвиток духовного потенціалу особистості в неперервній мистецькій освіті» (державний реєстраційний номер 0116U003993). Тему дослідження затверджено Вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка (протокол № 2 від 28 лютого 2013 року) та узгоджено в раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології НАПН України (протокол № 5 від 28 травня 2013 року).

Об'єкт дослідження – процес професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти.

Предмет дослідження – організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до роботи в учнівському інструментальному колективі.

Мета дисертації – теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до роботи в учнівському інструментальному колективі.

Для досягнення зазначеної мети передбачено виконання таких **завдань**:

1. Проаналізувати стан дослідженості проблеми формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі у педагогічній, музикознавчій теорії та практиці.

2. Розкрити специфіку організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі.

3. Визначити структуру, систему критеріїв і показників готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до означеного виду діяльності.

4. Обґрунтувати організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в учнівському інструментальному колективі.

5. Експериментально перевірити ефективність організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до керування учнівським інструментальним колективом.

Методологічною основою дослідження є загальнонаукові та методологічні положення філософії, психології, педагогіки щодо розвитку особистості, єдності теорії і практики, системного підходу як методологічного способу пізнання педагогічних фактів і процесів; ідеї про діалогічне розуміння мистецтва й онтологічну сутність музики; діалектичний метод пізнання, принцип єдності свідомості та діяльності; парадигми професійної освіти в умовах євроінтеграції.

Теоретичну основу дослідження становлять положення зарубіжних та вітчизняних учених щодо гуманістичної філософії сучасної освіти (В. Андрущенко, В. Кремень, В. Огнев'юк); сучасних педагогічних технологій у підготовці фахівців (В. Безпалько, С. Сисоєва); організації освітнього процесу у вищій школі (С.Архангельський, В.Безпалько, І.Тихонов, Л.Хоружа); закономірностей, принципів, форм і методів навчання (В. Бондар, С. Гончаренко, І. Харламов); психолого-педагогічних досліджень з проблем управління (В. Бондар, Л. Даниленко, Н. Коломінський, Р. Шакуров, В. Якунін); педагогічних концепцій художньо-естетичного розвитку особистості (Б. Брилін, О. Олексюк, Г. Падалка, О.Ростовський, О.Рудницька, Л.Хлебникова, О.Щолокова); праць мистецтвознавців із питань становлення та розвитку інструментального мистецтва як художнього феномену (Б. Греков, А. Конников, В. Конен, Г. Шостак), естрадно-оркестрового та джазового виконавства (Л.Мельсон, С.Серінгер, Н.Хентоф, М. Уільямс).

Методи дослідження. Для досягнення мети та вирішення поставлених завдань було використано сукупність методів: *теоретичні* – аналіз, систематизація й порівняння для розкриття стану розробленості досліджуваної проблеми, визначення поняттєво-категоріального апарату дисертаційної роботи і з'ясування сутності та структури професійної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва; узагальнення й систематизація теоретичних аспектів дослідження для обґрунтування організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до роботи в учнівському колективі; *емпіричні*: усне

та письмове опитування (анкетування, бесіда, інтерв'ювання, тестування), педагогічне спостереження, самоспостереження, самооцінка; педагогічний експеримент – з метою перевірки ефективності організаційно-педагогічних умов підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до творчої діяльності в учнівському інструментальному колективі; *статистичні* – для кількісно-якісної інтерпретації результатів дослідження.

Експериментальна база дослідження. Дослідно-експериментальну роботу було проведено на базі Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету, Київського університету імені Бориса Грінченка, Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка.

У дослідженні взяли участь 420 студентів, 18 викладачів музично-педагогічних дисциплін і 15 учителів музичного мистецтва. Загалом дослідженням охоплено 453 респонденти.

Наукова новизна та теоретичне значення дослідження полягає в тому, що:

вперше теоретично обґрунтовано сутність, зміст і структуру готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі як базової детермінанти якості професійної підготовки фахівця у вищому мистецькому освітньому закладі; визначено компонентну структуру готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі (мотиваційно-емоційний, когнітивно-змістовий та виконавсько-педагогічний компоненти); розкрито специфіку організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі, яка уособлює поліфункціональну творчу діяльність з урахуванням структури, змісту, призначення та сучасних умов функціонування; критерії (мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-практичний), показники та рівні сформованості (високий, достатній, середній і низький) означеного феномену; обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до роботи в учнівському інструментальному колективі (актуалізація і розвиток у студентів позитивної професійної мотивації до навчання та творчого самовдосконалення; побудова освітнього процесу на основі діалогізації та взаємодії викладача зі студентами; послідовне стимулювання творчої самореалізації студентів на основі вільного самовираження в музично-педагогічній та інструментально-виконавській діяльності), спрямовані на інтеграцію музично-теоретичних, психолого-педагогічних і професійно зорієнтованих дисциплін з урахуванням типології творчої індивідуальності керівника колективу; *удосконалено* діагностичний інструментарій оцінки результатів професійної підготовки фахівців; подальшого розвитку набули форми, методи підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; подальшого розвитку набули форми, методи підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Практичне значення дослідження полягає у розробці методики викладання курсу «Методика роботи з інструментальним колективом», курсів «Основи педагогічної майстерності», спецкурсу «Музична педагогіка», спецсемінарів із проблем удосконалення форм і методів керування різноманітними інструментальними колективами.

Розроблені матеріали можливо використовувати у професійній підготовці

вчителів музичного мистецтва та на курсах підвищення кваліфікації.

Результати дослідження **впроваджено** у освітній процес Рівненського державного гуманітарного університету (довідка про впровадження №35/4 від 8.11.2017 р.), Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (довідка про впровадження №49 від 2.10.2017 р.) та Київському університеті імені Бориса Грінченка, (довідка про впровадження №17/1 від 2.02.2017 р.).

Апробація результатів. Основні теоретичні положення і практичні результати дослідження викладено в доповідях на: щорічних звітних конференціях РДГУ; Всеукраїнській науково-практичній конференції Інституту мистецтв РДГУ «Мистецька освіта та розвиток творчої особистості: європейський вимір» (Рівне, 2015, 2016, 2017); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Методологічні та методичні засади мистецької освіти» (Київ, 2013); Міжнародній науково-практичній конференції «Людиномірність у науці, освіті та культурі: теоретико-методологічні аспекти» (Мелітополь, 2013); Міжнародній науково-практичній конференції «Мистецька освіта XXI століття: виклики сьогодення» (Мукачеве, 2016); Міжнародній науково-практичній конференції «Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття» (Умань, 2014); Міжнародній науково-практичній конференції «Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти: здобутки, проблеми та перспективи» (Рівне, 2017).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 8 одноосібних наукових праць, із яких: шість статей у наукових фахових виданнях України (2 з них – у фаховому виданні, внесеному до міжнародних наукометричних баз), 1 – у зарубіжному науковому періодичному виданні, 4 – у збірниках науково-практичних конференцій, 1 методичні рекомендації, 2 навчальні програми.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, 5 додатків, списку використаних джерел (280 позицій, із них 20 – іноземними мовами). Повний обсяг дисертації становить 239 сторінок, обсяг основного тексту – 206 сторінок. У праці подано 15 таблиць, 5 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, відображено зв'язок дисертації з науковими планами, програмами, темами, визначено об'єкт, предмет, мету і завдання, методологічну основу дослідження, висвітлено наукову новизну та практичне значення, наведено відомості про апробацію, публікації та впровадження у навчально-виховний процес вищих навчальних закладів України.

У **першому розділі** «*Теоретичні засади професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до діяльності в учнівському інструментальному колективі як наукова проблема*» охарактеризовано основні поняття проблеми дослідження; розкрито специфіку організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі; обґрунтовано структурні компоненти готовності майбутніх учителів музики до роботи в учнівському інструментальному колективі.

На основі аналізу дотичної до проблеми дисертації філософської, психологічної, культурологічної, педагогічної та музикознавчої літератури узагальнено теоретичні засади формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до діяльності в учнівському інструментальному колективі. На сучасному етапі проблему професійної підготовки вчителів музичного мистецтва ґрунтовно осмислено у працях таких науковців, як: Б.Брилін, А.Болгарський, М. Букач, В. Бутенко, В. Дряпіка, Т. Жигінас, Н. Мозгальова, Л. Коваль, О. Олексюк, В. Орлова, Г. Падалка, О. Плохотнюк, О. Ростовський, О. Рудницька, Т. Смирнова, Я. Сверлюк, О. Щолокова та ін.

Попри багатоаспектне вивчення проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців музично-педагогічної сфери як вітчизняними (А.Болгарський, Т. Жигінас, Л. Масол, Н. Мозгальова, К. Сергеева, Л. Хлебнікова, О. Плохотнюк), так і зарубіжними Е. Рольфс (E. Rohlf), Р. Рольфс (R. Rohlf), Р. Томас (R. Thomas), Дж. Фінні (J. Finney) вченими, поза увагою залишилося питання діяльності учителя музичного мистецтва з учнівським інструментальним колективом (особливості організації, управління та природи його функціонування загалом на засадах зацікавленості й інтересу учасників та інше).

Узагальнення наукових поглядів Л. Бондаренко, Н. Гуральник, Л. Гусейнової, М. Назаренко, О. Олексюк, Г. Падалки, В. Смирненського, В. Сологуб, М.Ткач дозволило констатувати, що сучасному вчителю музичного мистецтва під час керівництва учнівським творчим колективом доводиться вирішувати завдання, які не мають попередніх аналогів, що вимагає від нього наявності аналітичних, рефлексивних, перцептивних, комунікативних та інших умінь, а відтак увиразнює потребу формування професійної готовності фахівця із ґрунтовними знаннями із психології, педагогіки, історії (музичного мистецтва) й кола гуманітарних дисциплін.

Зазначено, що феномен підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до роботи з інструментальним колективом, з огляду на постійність набуття фахових знань, доцільно розглядати в діалектичній єдності виявів діяльнісного й особистісного, тобто знання, навички вдосконалення особистих якостей досягають відповідного рівня завдяки постійній дії як студента (суб'єкта впливу), так і групи викладачів, які забезпечують такий вплив чи певну взаємодію з ним.

Підкреслено, що формування професійної готовності вчителя музичного мистецтва на основі міжпредметних зв'язків стає одним із пріоритетних напрямів діяльності закладів вищої мистецької освіти і має відзначатися передусім спрямованістю на індивідуальний розвиток студента, розкриття його музичних здібностей і реалізацію творчого потенціалу загалом. У цьому контексті зроблено висновки щодо інтеграції у змісті професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва дисциплін теоретичного, методологічного, психолого-педагогічного та фахового спрямування.

Визначено структуру готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі як органічну цілісність таких її компонентів: *мотиваційно-емоційного, когнітивно-змістового та виконавсько-педагогічного*. Це дозволяє розглядати музично-педагогічну підготовку як систему, зорієнтовану не лише на засвоєння майбутніми

вчителями музичного мистецтва знань, а й на практичну продуктивну діяльність з учнівським інструментальним колективом в умовах загальноосвітньої школи.

Охарактеризовано кожен з компонентів готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі. *Мотиваційно-емоційний* компонент передбачає глибокий стабільний інтерес до музично-педагогічної діяльності та професії вчителя, особистісне ставлення до професії; охоплює набуту у процесі музично-педагогічної підготовки систему художніх цінностей у галузі інструментального мистецтва, що виступає підґрунтям формування здатності до емоційно-образної інтерпретації музичних і педагогічних явищ, спроможності аранжувати інструментальні твори, прагнення до впровадження художніх цінностей у середовище підростаючого покоління, захопленості колективною виконавською діяльністю. *Когнітивно-змістовий компонент* відображає знання й інтелектуальні вміння; поняття, теорії, технології, особливості керування учнівським творчим колективом, усвідомлення та розуміння музично-педагогічної діяльності. Його ядром є створення теоретичних основ формування у майбутнього вчителя музичного мистецтва готовності займатися з інструментальним колективом, рівня уявлень про значущість професії, про власні професійно-особистісні якості; а засадничою ланкою – процес знаходження нових знань про специфіку роботи з інструментальним колективом, усвідомлення суспільної потреби виконавської діяльності, розуміння, осмислення її поліфункціональних особливостей. Компонент окреслює специфіку інструментальної підготовки у площині вибудованої змістової структури комплексу дисциплін, що сприяють якісній підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва до керування учнівським інструментальним колективом; слугує складником дидактичного процесу, представленого у формах підготовки до професійної музично-педагогічної діяльності. Елементи компонента становлять теоретичну (засвоєння знань) і практичну (формування вмінь і навичок) підготовку майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Виконавсько-педагогічний компонент* постає складним багаторівневим регулятором поведінки та діяльності, що забезпечує мобілізацію і реалізацію творчого потенціалу для підвищення продуктивності музично-педагогічної діяльності; детермінує, спрямовує та регулює такий процес, надає йому особистісного значення, формує ціннісні компетентності, а також передбачає здатність майбутнього вчителя музичного мистецтва до самостійних виконавських інтерпретацій та інструментальних аранжувань, до сприйняття відповідних музичних творів та осмислення їх у процесі творчої діяльності.

Унаслідок семантичного аналізу споріднених категорій «підготовка», «професійна підготовка» виявлено, що готовність майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі – це базова детермінанта динамічної системи професійної підготовки фахівців у мистецьких закладах освіти, яка віддзеркалює її якість і визначає рівень розвитку відповідних компетентностей майбутніх учителів музичного мистецтва.

У другому розділі «Організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до керування інструментальним колективом» проведено діагностування сформованості готовності до організаційно-

педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі майбутнього вчителя музичного мистецтва; розроблено критерії, показники та рівні досліджуваної проблеми; обґрунтовано доцільність визначення принципів, підходів та організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в учнівському інструментальному колективі.

Для проведення діагностики досліджуваної проблеми у змісті розділу описано констатувальний експеримент (2013–2014 рр.), у якому взяли участь 453 респонденти, із яких 18 осіб – викладачі музично-педагогічних дисциплін, 15 – учителі музичного мистецтва, 420 – студенти закладів вищої освіти.

На основі наукових досліджень учених (О. Дем'янчука, О. Олексюк, Г. Падалки, О. Ростовського, О. Рудницької, С. Сисоевої, Я. Сверлюка, О. Щолокової та ін.), присвячених професійній та особистісній готовності майбутніх фахівців, у дослідженні виокремлено такі критерії оцінки сформованості готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі: *мотиваційний* (особистісне переконання майбутніх фахівців в необхідності опанування знаннями та навичками щодо організаційно-педагогічної діяльності з учнівським інструментальним колективом; інтерес до вдосконалення психолого-педагогічних знань; розуміння суспільного значення майбутньої професії вчителя музичного мистецтва; інтерес до вдосконалення психолого-педагогічних знань); *когнітивний* (знання про алгоритм дій під час вирішення творчих завдань; наявність знань і вмінь вербального спілкування (мотивованість, спрямованість мови на колектив, швидкість вербальних реакцій і переконливість аргументів); здатність до суб'єкт-суб'єктної та суб'єкт-об'єктної взаємодії; стійкий пізнавальний інтерес до освоєння цінностей інструментального виконавства); *діяльнісно-практичний* (уміння організувати навчально-творчий процес в учнівському інструментальному колективі з урахуванням вікових інтересів і психологічних особливостей учасників; здатність до втілення інтерпретаційного задуму в реальне звучання інструментального колективу; здатність майбутніх учителів музики за допомогою засобів інструментального виконавства сприяти естетичному розвитку учнів).

Розроблено методiku педагогічного діагностування, що передбачала використання методів: спостереження за діяльністю студентів на заняттях, під час позааудиторних заходів, наукової роботи; бесіди зі студентами, викладачами; анкетування, інтерв'ювання, тестування, експертне оцінювання творчих завдань. Опрацювання первинних даних вимагало використання методів кількісної та якісної обробки отриманих результатів.

Встановлено та обґрунтовано рівні готовності майбутнього учителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі: високий, достатній, середній і низький. Якісна динаміка сформованості готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі на кожному з рівнів має свої особливості та відображена у характеристиці визначених рівнів. У ході діагностування низький рівень готовності до організаційно-педагогічної роботи продемонстрували 54,2% студентів, середній – 24,9% студентів, достатній – 15,4%,

високий – 5,5%. Одержані результати констатувального експерименту дали підстави для добору оптимальних організаційно-педагогічних умов для зростання рівнів готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до роботи в учнівському інструментальному колективі.

Визначено базові принципи подальшої експериментальної роботи: диференційованого підходу, гуманістичної спрямованості, діалогічної взаємодії, системності та соціалізації. Обрані принципи є інтегративною єдністю, що репрезентують цілісний, системний характер досліджуваного особистісного утворення в контексті організаційно-педагогічної роботи майбутнього вчителя в учнівському інструментальному колективі.

Обґрунтовано організаційно-педагогічні умови готовності майбутнього учителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі: актуалізація і розвиток у студентів позитивної професійної мотивації до навчання та творчого самовдосконалення; побудова освітнього процесу на основі діалогізації та взаємодії викладача зі студентами; послідовне стимулювання творчої їхньої самореалізації. Зазначені організаційно-педагогічні умови зкорельовані з компонентами готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі та дозволяють цілісно охопити весь освітній процес від мотивації та позитивного сприйняття до творчого пошуку шляхів реалізації творчих проектів кожного студента.

У третьому розділі *«Експериментальне дослідження формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі»* обґрунтовано методику та етапи формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до роботи в учнівському інструментальному колективі, подано аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи.

У розділі описано формувальний експеримент дослідження, що тривав упродовж 2014–2017 рр. на базі Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка та Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Мета педагогічного експерименту полягала в апробуванні в ході освітнього процесу ефективності організаційно-педагогічних умов та розробленої методики формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до роботи в учнівському інструментальному колективі під час навчання у закладі вищої освіти.

До експерименту залучено 335 студентів, які розподілені на дві групи – експериментальну (170 осіб) і контрольну (165 осіб). Студенти експериментальної групи навчалися відповідно до організаційно-педагогічних умов, обґрунтованих у дослідженні, студенти контрольної – за традиційною системою підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти. Освітній процес із упровадженням методики формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі охоплював групові й індивідуальні види занять. Формувальний експеримент відзначався спрямованістю на набуття студентами практичних умінь вирішувати конкретні фахові завдання, зокрема на практичних та індивідуальних заняттях,

застосування технологій диференційованого і проблемного навчання, а також різних форм самостійної роботи.

Охарактеризовано основні етапи експериментальної роботи. *Перший етап* експерименту передбачав формування педагогічної орієнтації студентів, ознайомлення з діяльністю керівника учнівського інструментального колективу. На цьому етапі було визначено основні напрями формування готовності студентів до майбутньої професійної діяльності. Особлива увага до рівня орієнтованості щодо професії вчителя музичного мистецтва детермінована відсутністю в більшості студентів інтересу до поліфункціональної діяльності, а тому пов'язана з актуалізацією проблеми розвитку професійної мотивації до музично-педагогічної підготовки. Реалізація на початковому етапі навчання поставлених завдань відбувалася завдяки ознайомленню майбутнього вчителя музики зі специфікою роботи з інструментальним колективом, її змістом, завданнями та функціональними обов'язками. Значну увагу було звернено на студентів, які до вступу до мистецького навчального закладу мали недостатні уявлення про музично-педагогічну діяльність. *Другий етап* дослідження – набуття студентами експериментальної групи знань, зорієнтованих на майбутню музично-педагогічну діяльність. Метою етапу було визначено об'єднання музично-теоретичних курсів спільними завданнями, як-от: засвоєння знань про особливості музичного мистецтва, розвиток художньо-естетичного смаку, музичні здібності, музичне сприймання, формування виконавських умінь. Основним завданням етапу обрано розвиток музичної культури студентів, ознайомлення зі здобутками народного, класичного та сучасного мистецтва, життям і творчістю видатних композиторів, а також опанування особливостей різних жанрів професійної музики, засобів музичної виразності, структури творів, засвоєння фахової термінології. Завданням кожного предмета виступало осягнення та осмислення знань з різних галузей музичного мистецтва, освоєння виконавських умінь. Прикметно, що навчально-практична діяльність студентів забезпечувала формування їхніх ціннісних орієнтацій, смаків, почуттів і музично-естетичних вражень. *Третій етап* формувального експерименту забезпечував формування готовності студентів до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі. Завдання цього етапу вирішували під час індивідуальних занять (спеціальний інструмент, вокал, диригування) та практики роботи з творчим колективом. Це сприяло формуванню таких компетенцій майбутніх учителів музики, як готовність до реалізації гуманних взаємин в учнівському інструментальному колективі; артистичне втілення інтерпретаційного задуму в реальному звучанні; здатність до вдосконалення професійних умінь і навичок майбутнього вчителя музики; а на їхній основі – умінь мобільно застосовувати наявні професійні компетентності й оперувати ними під час музично-педагогічної діяльності; здатності майбутнього вчителя музики за допомогою засобів мистецтва сприяти соціокультурному розвитку учнів; здатності до активної концертно-виконавської діяльності учнівського колективу.

Перевірку результатів експерименту, а саме – ефективності організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутнього учителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному

колективі, проведено із використанням діагностичних процедур. Методика дослідження передбачала зіставлення результатів, отриманих в експериментальних і контрольних групах, а також систематичний поточний моніторинг якісних змін сформованості досліджуваного феномену та його складників. Для експериментальних і контрольних груп було розроблено єдині вимоги та критерії оцінювання на кожному етапі дослідної роботи, що підлягали порівнянню в ході експерименту.

Кількісно-якісна інтерпретація отриманих результатів під час підсумкового зрізу довела ефективність організаційно-педагогічних умов та запропонованої методики. Ступінь підвищення готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі до високого рівня найбільш показовий для когнітивного (8,9%) та діяльнісно-практичного (11,8% різниці) компонентів, нижчих показників було досягнуто щодо мотиваційного (8,3 % різниці). Це дало змогу стверджувати, що студентам експериментальної групи вдалося значною мірою покращити рівень знань про сутність педагогічного керівництва творчим колективом, навчитися застосовувати принципи толерантності у своїй діяльності, аналізувати та вносити корективи у стиль поведінки, удосконалити навички творчої комунікації та зорієнтуватися на особистісне ціннісне ставлення до обраної професії.

У дослідженні обчислено середнє арифметичне значення рівнів сформованості готовності майбутніх учителів музичного мистецтва в експериментальній і контрольній групах (табл. 1).

Таблиця 1.

Динаміка рівнів сформованості готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до роботи в учнівському інструментальному колективі в експериментальній і контрольній групах

Рівень розвитку	Критерії професійної компетентності					
	Мотиваційні		Когнітивні		Діяльнісно-практичні	
	До експерим.	Після експерим.	До експерим.	Після експерим.	До експерим.	Після експерим.
	ЕГ/КГ	ЕГ/КГ	ЕГ/КГ	ЕГ/КГ	ЕГ/КГ	ЕГ/КГ
Низький	44,1/45,4	13,7/33,4	44,1/45,4	17,7/42,4	58,8/57,6	23,5/54,5
Середній	26,5/27,3	26,6/30,3	35,4/36,4	32,3/33,3	29,5/27,3	32,3/30,3
Достатні	17,6/15,2	39,6/24,2	17,6/15,2	38,2/18,2	8,8/12,1	29,5/12,2
Високий	11,8/12,1	20,1/12,1	2,9/3	11,8/6,1	2,9/3	14,7/3

На основі аналізу даних кількісного розподілу студентів за рівнями сформованої готовності до організаційно-педагогічної діяльності в інструментальному колективі під час формувального експерименту позитивна її динаміка у студентів експериментальних груп встановила незначне її підвищення у

студентів контрольної групи. Загалом розроблені в дослідженні організаційно-педагогічні умови сприяли ефективному засвоєнню студентами знань і набуттю професійних умінь, пов'язаних зі специфікою керування учнівським інструментальним колективом, тобто забезпечили формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до виконання професійних обов'язків.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження отримано результати, які підтверджують вирішення поставлених завдань і дають підстави зробити такі висновки.

1. На основі аналізу наукових праць, з'ясування змісту семантичного кола та з огляду на широкий спектр підходів учених до визначеної наукової проблеми готовність до професійної діяльності протрактовано як інтегрований показник ефективності освітнього процесу. Готовність майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі постає базовою детермінантою динамічної системи професійної підготовки фахівців у мистецьких закладах освіти, яка віддзеркалює її якість і визначає рівень розвитку відповідних компетентностей майбутніх учителів музичного мистецтва. Вона є важливим показником повноцінної професійної підготовки, а формування – актуальною метою і результатом навчання у закладі вищої мистецької освіти.

2. Розкрито, що специфіка організаційно-педагогічної роботи вчителя музичного мистецтва в учнівському інструментальному колективі полягає в її тісному зв'язку з багатогранною соціально-педагогічною діяльністю, яка не тільки відзначається творчим спрямуванням, ґрунтованістю на концепції музично-естетичного виховання учасників, а й передусім передбачає активну взаємодію об'єктивних і суб'єктивних чинників розвитку особистості. Її слід розглядати як складний психолого-педагогічний акт, який визначає перспективу функціонування учнівського інструментального колективу загалом.

3. Досліджено структуру готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва, доведено її багатокомпонентність (мотиваційно-емоційний, когнітивно-змістовий, діяльнісно-практичний компоненти). Розроблено діагностичний інструментарій оцінки готовності, відповідно до її структури визначено групи критеріїв (мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-практичний), показники та рівні її сформованості (високий, достатній, середній та низький). Подано обґрунтування кожного з визначених рівнів. Проведені діагностичні процедури підтвердили уповільнений розвиток готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до поліфункціональної творчої діяльності. Виявлено причини, що стримують активний професійний розвиток майбутнього вчителя музичного мистецтва.

4. Аналіз професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти дозволив виокремити й обґрунтувати організаційно-педагогічні умови підвищення ефективності формування досліджуваної готовності, серед яких: актуалізація і розвиток у студентів позитивної професійної мотивації до навчання та творчого самовдосконалення; побудова освітнього процесу на основі діалогізації та взаємодії викладача зі студентами; послідовне стимулювання творчої самореалізації студентів. Такі організаційно-педагогічні умови властиві всім етапам

формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі – від мотивації та позитивного сприйняття до пошуку шляхів реалізації творчих проектів кожного студента.

5. У практику роботи впроваджено організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі, експериментальну програму формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до керівництва учнівським творчим колективом.

Установлено, що основними засадами запропонованої методики виступають єдність освітніх цілей, ефективне стимулювання пізнавально-професійної мотивації студентів і врахування у навчальному процесі специфіки поетапності їхньої професійної підготовки. За результатами експериментальної роботи встановлено позитивну динаміку у характері та рівнях сформованості готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до майбутньої професійної діяльності в експериментальних групах у порівнянні з контрольною, що підтверджує доцільність та ефективність упровадження розроблених організаційно-педагогічних умов у освітній процес закладів вищої освіти.

У дисертаційній роботі не охоплено всі аспекти проблеми формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва, зокрема перспективними на сьогодні видаються питання підготовки фахівців музично-естетичного виховання в інклюзивному середовищі загальноосвітніх навчальних закладів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковано основні результати дисертації

1. Ковальський Р. І. Критерії та рівнева характеристика готовності майбутніх учителів музики до керування шкільним естрадно-інструментальним колективом. *Педагогічний процес: теорія і практика. Науковий журнал Київського університету імені Бориса Грінченка*. Випуск 4 (55). С. 30–35.

2. Ковальський Р. І. Напрями вдосконалення підготовки майбутнього вчителя музики до керування учнівським естрадно-інструментальним колективом. *Нова педагогічна думка: наук. метод. журнал РОІППО*. Рівне. 2014. № 2. С. 96–99.

3. Ковальський Р. І. Сутність професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Нова педагогічна думка: наук. метод. журнал РОІППО*. Рівне, 2015. № 3 (83). С. 98 – 102.

4. Ковальський Р. І. Розвиток професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів. *Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Кам'янець-Подільський, 2016. Випуск 21 (2-2016). С. 64–68.

5. Ковальський Р. І. Професійна діяльність керівника учнівського інструментального колективу як педагогічна проблема. *Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Кам'янець-Подільський, 2017. Випуск 23 (2-2017). С. 44–49.

6. Roman Kowalski Doskonalenie szkolenia przyszłego nauczyciela muzyki do zarządzania różnorodnością uczniów zespołem instrumentalnym. *Sacrumselement narodowy w muzyce Wojciecha Ksłara*. Uniwersytet Rzeszowski, 2017. P. 264–273.

7. Ковальський Р. І. Напрями підготовки майбутнього вчителя музики до керування учнівським естрадно-інструментальним колективом. *Духовність особистості в системі мистецької освіти: зб. праць наукової школи доктора педагогічних наук, професора О. М. Олексюк (Київський університет імені Бориса Грінченка)*. Київ, 2015. С. 183–190.

8. Ковальський Р. І. Педагогічний концепт підготовки керівника учнівського естрадно-інструментального колективу. *Духовність особистості в системі мистецької освіти: зб. праць наукової школи доктора педагогічних наук, професора О. М. Олексюк (Київський університет імені Бориса Грінченка)*. Київ, 2018. С. 110–118.

Праці апробаційного характеру

9. Ковальський Р. І. Теоретичні основи готовності студентів до керування естрадно-інструментальним колективом. *Теоретико-методичні аспекти мистецької освіти: здобутки, проблеми та перспективи: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Умань, 27 листопада 2015 р.)*. Умань, 2015. – С. 75–77.

9. Ковальський Р. І. Специфіка професійної діяльності керівника учнівського естрадно-інструментального колективу. *Історія становлення та перспективи розвитку духовної музики в контексті національної культури України та зарубіжжя: зб. матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Рівне, 9–12 квітня 2014 року)*. Рівне, 2014. С. 38–41.

10. Ковальський Р. І. Музично-виконавська діяльність у структурі підготовки майбутнього вчителя музики. *Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Мукачеве, 2016)*. Мукачеве, 2016. С. 53–55.

11. Ковальський Р. І. Інтеграція дисциплін у поліфункціональній творчій діяльності майбутнього вчителя музики. *Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 14–15 квітня 2016 року)*. Київ, 2016. С. 577–585.

12. Ковальський Р. І. Розвиток професійної рефлексії у майбутніх керівників естрадно-інструментальних колективів. *Професійна мистецька освіта і художня*

культура: виклики XXI століття: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 16–17 жовтня 2014 року). Київ, 2014. С. 614–621.

13. Ковальський Р. І. Керування естрадним оркестром як педагогічна проблема. Актуальні проблеми психології та міжособистісних взаємин: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кам'янець-Подільський, 22–23 травня 2012 р.). Кам'янець-Подільський, 2012. С. 172 – 174.

14. Ковальський Р. І. Характерні особливості роботи з естрадно-інструментальним колективом: метод. рекомендації. Кам'янець-Подільський, 2017. 32 с.

АНОТАЦІЇ

Ковальський Р. І. Формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ, 2018.

У дисертації досліджено проблему формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної діяльності в учнівському інструментальному колективі. На основі антропологічного, культурологічного, аксіологічного й індивідуально-творчого підходів сформульовано дефініцію поняття «готовність майбутнього вчителя музичного мистецтва», уточнено його структуру, яка складається із трьох компонентів: мотиваційно-емоційного, когнітивно-змістового та виконавсько-педагогічного. Розкрито сутність готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до керування учнівським інструментальним колективом, яка відображає якість педагогічної підготовки фахівця у мистецькому закладі та визначає відповідність випускника до вимог майбутньої професійної діяльності.

Виявлено й обґрунтовано критерії та показники сформованості готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі (мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-практичний критерії), формування готовності яких відбувається на чотирьох рівнях (високий, достатній, середній і низький). Під час проведення констатувального експерименту використано методи анкетування, бесіду, педагогічне спостереження, аналіз результатів діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва, узагальнення педагогічного досвіду, математичну обробку даних.

Шляхом теоретичного узагальнення обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі, які охоплюють принципи, педагогічні умови, форми та методи.

У ході дослідження встановлено, що основою запропонованої методики слугує оновлений зміст підготовки студентів музично-педагогічного спрямування,

ефективне стимулювання професійної мотивації студентів і врахування у навчальному процесі специфіки майбутньої професійної діяльності.

Ключові слова: готовність, професійна підготовка, учитель музичного мистецтва, методика, організаційно-педагогічні умови, готовність майбутнього вчителя музичного мистецтва до організаційно-педагогічної роботи в учнівському інструментальному колективі.

Ковальский Р. И. Формирование готовности будущего учителя музыкального искусства к организационно-педагогической работе в ученическом инструментальном коллективе. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Киевский университет имени Бориса Гринченка, Киев, 2018.

В диссертации исследована проблема формирования готовности будущего учителя музыкального искусства к организационно-педагогической деятельности в ученическом инструментальном коллективе. На основе антропологического, культурологического, аксиологического и индивидуально-творческого подходов сформулировано понятие «готовность будущего учителя музыкального искусства», уточнена его структура, состоящая из трех компонентов (мотивационно-эмоциональный, когнитивно-содержательный и исполнительно-педагогический). Раскрыта сущность готовности будущего учителя музыкального искусства к управлению ученическим инструментальным коллективом, которая отражает качество педагогической подготовки специалиста в художественном заведении и определяет соответствие выпускника требованиям будущей профессиональной деятельности.

Выявлены и обоснованы критерии и показатели сформированности готовности будущих учителей музыкального искусства к организационно-педагогической работе в ученическом инструментальном коллективе (мотивационно-ценностный, когнитивно-познавательный, деятельностно-творческий критерии), которые формируются на четырех уровнях (высоком, достаточном, среднем и низком). Во время проведения констатирующего эксперимента использовались методы анкетирования, беседы, педагогического наблюдения, анализ результатов деятельности будущих учителей музыкального искусства, обобщение педагогического опыта, математическая обработка данных.

Путем теоретического обобщения обоснованно организационно-педагогические условия формирования готовности будущего учителя музыкального искусства к управлению ученическим инструментальным коллективом, включающее принципы, педагогические условия, формы и методы.

В процессе исследования установлено, что в основе предложенной методики положено обновленное содержание подготовки студентов музыкально-педагогического направления, эффективное стимулирование профессиональной мотивации студентов и учета в учебном процес ее специфики будущей профессиональной деятельности.

Ключевые слова: готовность, профессиональная подготовка, учитель музыкального искусства, методика, организационно-педагогические условия, готовность будущего учителя музыкального искусства к организационно-педагогической работе в ученическом инструментальном коллективе.

Kovalsky R. I. The readiness formation of a future teacher of musical art for the organizational and pedagogical work in a student instrumental group. – Manuscript.

The sisfor a candidate degree of Pedagogical sciences, specialty 13.00.04 – theory and methods of professional education. – Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, 2018.

A problem of the readiness formation of a future teacher of musical art for the organizational and creative activity in a student instrumental group is covered in the thesis research. The term «readiness of a future teacher of musical art» is defined on the basis of anthropological, culturological, axiological and individual creative approaches, its structure consisting of three components: motivational and emotional, cognitive and informative, performing and pedagogical is specified. The essence of the readiness of a future teacher of musical art for leading a student instrumental group that reflects the quality of the specialist's training at an art establishment and defines the suitability of a graduate for the requirements of his or her future professional activity is studied.

It is underlined that the formation of the professional readiness of a musical art teacher on the basis of interdisciplinary relationships becomes one of priority areas at higher art educational establishments and has to be focused initially on the individual student's development, the revealing of his or her musical skills and the creative potential realization in the whole. It is one more confirmation that the methodological and theoretical basis of the content of a teacher of music professional training is determined by the integration of the humanities, psychological, pedagogical and specialty disciplines.

It is stated that one need to regard the phenomenon of the readiness of a future teacher of music for the work with an instrumental group in the dialectical unity of displays of active and personal as the specific knowledge acquisition happens daily. In other words, the attainments of personal qualities improvement become of a proper level thanks to the constant activity of a student (a subject of influence) as well as a group of teachers who make such influence or certain interaction with them.

The criteria for the readiness formation of a teacher of musical art for leading a school instrumental group are studied and substantiated. They are the following: motivational and values-oriented, cognitive and informative, activity-oriented and creative criteria that are formed on four levels – advanced, sufficient, intermediate and low. Questionnaires, interview, pedagogical survey, the analysis of the activity results of future teachers of musical art, pedagogical generalization, mathematical data computation were used within the framework of the summative assessment.

The methodological support of the formation of a future teacher of music for the leading of a student instrumental group that includes principles, pedagogical conditions, forms and methods was substantiated on the basis of the theoretical generalization.

The realization of the produced courseware and methodological support for future teachers of musical art promoted the enhancement of the level of their professional knowledge, skills and personal qualities, cultural advancement and spiritual growth. The

programs for educational courses and specialty courses “The methodology of work with a school instrumental group” are theoretically developed and implemented by the dissertator, being provided with training aids they have developed the students’ professional skills, broadened their thesaurus, formed the idea about school musical creativity and actuated to improve communicative knowledge. The results of the formative assessment have shown that the suggested methodology of the readiness formation is humanistic-oriented and efficient, promotes the enhancement of the quality of musical and pedagogical training of students.

It is proved that the methodology of the readiness formation of future teachers of musical art has to be based on the integration and individualization; they provide an efficient combination of the disciplines of different training divisions (culture, psychological and pedagogical, specialty, musical and theoretical), promote the development of students’ creative thinking, profoundness of their knowledge, the development of a system of a personality’s humane values and also they form their professional self-awareness that finds its reflection in the professional motivation development, reflectivity development as a system-forming professional quality of a teacher.

In the course of the research it was founded that most properties of the suggested methodology come from such sources as the updated training content for students of musical and pedagogical speciality, efficient boosting of the students’ professional motivation and the offsetting the particular characteristics of the future professional activity in the educational process.

Key words: readiness, professional training, a teacher of musical art, methodology, pedagogical conditions, organizational and pedagogical work in a student instrumental group.

